

Motion till riksdagen

1989/90:A730

av Gudrun Norberg (fp)

Kostnadsfördelningen av semesterlön vid frånvaro

Förra året väckte jag en motion i frågan kostnadsfördelningen av semesterlön vid frånvaro. Motionen blev mycket summariskt behandlad med en motsägelsefull argumentering, som jag ser det. Arbetsmarknadsutskottet redovisar först att regeringens utredning om semesterlagen inte ämnar lägga fram förslag om förändringar som berör de frågor motionen åsyftar, ändå utgår utskottet ifrån att de små företagens situation, med främst kvinnlig arbetskraft, kommer att beaktas inom regeringskansliet. Svaret är otillfredsställande och omöjligt att uttolka.

Jag vill därför återkomma till frågan av den anledningen att många små arbetsgivare med i huvudsak kvinnlig arbetskraft hört av sig och framhållit vikten av en ändring i semesterlagen.

Kostnaderna för den del av det sociala skyddsnetet som består av semesterlönegrundande frånvaro åvilar enligt nuvarande lagstiftning det enskilda företaget. Vid en mångfald ledighetstillfällen får företaget räkna upp den faktiska semesterlönekostnaden med den semesterlönegrundande frånvarorätten. Det kan vid första anblicken verka rättvist att det enskilda företaget skall stå för denna kostnad. Men erfarenheten visar att i enskilda fall – särskilt i små företag vars arbetskraft främst utgörs av kvinnor i fertil ålder – blir kostnadsbördan i många fall orimlig.

Lagstiftningen enligt nuvarande konstruktion är därför i högsta grad ojämlig. Den särbehandlar manlig och kvinnlig arbetskraft och det företag dessa arbetar hos. Den försvårar sannolikt kvinnors möjlighet på arbetsmarknaden och den belastar företag med främst kvinnlig arbetskraft orimligt hårt.

Den kommitté som hade att utarbeta riktlinjer för semesterlönegrundande frånvarotid (SOU 1975:88) förutsåg detta. Som framgår av proposition 1976/77:90 ansåg kommittén att utvidgningen av rätten att tjäna in semesterlön vid frånvaro förutsatte, att kostnaderna kunde fördelas jämnt på alla arbetsgivare. Annars skulle en enskild arbetsgivare drabbas orimligt hårt om en av hans anställda råkade ut för t.ex. långvarig sjukdom eller annan längre frånvaro, som grundar rätt till semesterlön. En utvidgning ansågs inte heller få försvåra ställningen för vissa grupper på arbetsmarknaden, detta gällde bl.a. småbarnsföräldrar.

Kommittén föreslog därför också att kostnaderna för den semesterlönegrundande frånvaron skulle jämnas ut genom en särskild fond, att förvaltas

av riksförsäkringsverket. Riksdagen följde icke kommitténs förslag, utan beslutade att kostnaden för den semesterlönegrundande frånvarorätten skulle åvila det enskilda företaget.

Mot. 1989/90
A730

Riksdagens beslut när det gäller semesterlönegrundande frånvaro följer inte den princip som gäller i övrigt; att det sociala skydds nätet i landet skall finansieras via skatter och arbetsgivaravgifter, där alla solidariskt får bidra med sin del av samhällsansvaret. Kostnaderna för semesterlönegrundande frånvaro borde behandlas på liknande sätt. Det är ett motivfel i lagstiftningen att kalla denna kostnad för lönebikostnader – det är en social skyddskostnad. Kostnaden har inget faktiskt samband med lönebikostnader i övrigt.

Av det skälet borde denna del av det sociala skydds nätet finansieras på samma sätt som övriga kostnader. Alla borde solidariskt bidra med sin del av utgifterna.

Därför bör frågan tas upp till en förnyad prövning, för att få en utjämning till stånd och en könsneutral arbetsmarknad. Nuvarande system drabbar olika företag och branscher olika hårt. Dessutom missgynnas kvinnor – särskilt de som söker anställning i ett företag där stor del av arbetskraften förut är kvinnor. Riksdagen bör ge detta uppdrag till regeringen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till de lagändringar som krävs för att nå en kostnadsutjämning för semesterlön vid frånvaro enligt vad i motionen anförts.

Stockholm den 22 januari 1990

Gudrun Norberg (fp)